

Н. І. Левчук, канд. екон. наук, доц.,
науковий співробітник,
Державна установа «Інститут економіки
та прогнозування НАН України»

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

У харчовій промисловості дві третини валових капітальних вкладень фінансуються за рахунок власних коштів підприємств. У складі цих коштів лівову частку становлять амортизаційні відрахування. Простежується й тенденція подальшого збільшення обсягу залучення прямих іноземних інвестицій. Проте інвестицій явно бракує, оскільки зношеність основних фондів у харчовій промисловості сягає 50 %, підприємства використовують вкрай застарілу матеріально-технічну базу, більшість обмежених обігових коштів спрямовуються не на оновлення обладнання, а на його ремонт.

Через недостатність інвестиційного та інноваційного забезпечення харчової промисловості залишається вкрай низькою якість продовольчих товарів. Кількість неякісної продукції в торговельній мережі по окремих видах сягає 40—60 % [1, с. 54], що негативно відбивається на рівні продовольчої безпеки держави.

Причин кризового становища кілька: недостатня рентабельність сільськогосподарського виробництва, низький рівень мобільності інвестицій, відсутність ефективних державних програм підтримки розвитку АПК, незавершеність ринкових реформ на селі та ін.

Нині державна економічна політика не вирішує проблем інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємств сільськогосподарського виробництва, а органи державної влади не використовують науково обґрунтовані і апробовані світовим досвідом заходи поживлення інвестиційних процесів у агросфері. Необхідно розробити сучасне нормативно-правове середовище, що враховує інтереси держави, виробника і інвестора, забезпечує гарантії недоторканності інвестицій та уможливорює отримання чітких пільг і преференцій.

На жаль, підприємства харчової промисловості не мають змоги використовувати напрацьовані світовим досвідом заходи підвищення рівня власного фінансового забезпечення за допомогою ринкової інфраструктури. Науковцями зроблені пропозиції про розвиток механізмів і напрямів біржової торгівлі, що дасть мож-

ливість укладати ф'ючерсні контракти, а також знижувати ризики сільськогосподарського виробництва [2, с. 80].

Цікавими видаються пропозиції про створення агропромислових вільних економічних зон [3, с.40], які дозволяють забезпечити пільгові умови господарювання для сільськогосподарських товаровиробників певної території, враховуючи специфічні для них проблеми і труднощі. Вдале управління діяльністю підприємств АПК, що працюють в таких зонах, зможе забезпечити випереджаюче надходження інвестиційних та інноваційних ресурсів у сільське господарство та переробку сільськогосподарської сировини, що підтверджено світовим досвідом.

Однією із форм розвитку інноваційної діяльності галузі є створення та підтримка агротехнічних парків, які функціонують як аграрні підприємства з органічним поєднанням наукової і виробничої складової і можуть користуватися державною підтримкою згідно закону. Такі агропарки можуть створюватися, зокрема, на базі наукових, дослідних і освітніх закладів аграрного профілю. Проте розвитку інноваційного підприємництва на селі заважають значні адміністративно-бюрократичні перешкоди, що супроводжують сумлінних товаровиробників на всіх етапах виробництва.

Необхідно прискорити роботу щодо методичного та методологічного обґрунтування інвестиційних та інноваційних проєктів у харчовій промисловості [3, с. 42], без чого взагалі неможливе залучення зовнішніх ресурсів.

Бракує цілісної державної стратегії і політики щодо інвестиційного та інноваційного забезпечення АПК як пріоритетної сфери української економіки. Вагомою проблемою залишається організація державної підтримки інвестування природоохоронних заходів, що впливатиме і на стан розвитку АПК, оскільки природа і навколишнє середовище є одним із головних чинників сталого розвитку агропродовольчої сфери (в тому числі харчової промисловості).

При формуванні інвестиційної політики у харчовій промисловості слід враховувати необхідність подальшого підвищення рівня продовольчої безпеки України за рахунок нарощування виробництва продуктів харчування, підвищення рівня їхньої конкурентоспроможності. Недостатність нормативно-правового забезпечення розвитку галузі обмежує застосування ефективних (у тому числі визнаних світовою практикою) регуляторів проведення заходів щодо активізації відтворення інвестиційного потенціалу.

Державна інвестиційна політика щодо харчової промисловості має бути націлена на розширення джерел інвестиційного забез-

печення, в першу чергу за рахунок пільгового оподаткування та підвищення доступності кредитних ресурсів. Не знята з порядку денного і проблема розвитку ринкової інфраструктури на селі, без чого неможливе поштовхування високоефективної інвестиційної діяльності в харчовій промисловості.

Подальшому вирішенню окреслених завдань сприятиме напруження чітких концепцій і програм щодо активізації інвестиційної та інноваційної діяльності у харчовій промисловості з урахуванням наявних обмежень (загострення економічної кризи, посилення конкуренції з виробниками з країн ЄС, обмежувальні вимоги СОТ тощо).

Література

1. Скидан О. Продовольча безпека як пріоритет регіональної аграрної політики // Економіка України. — 2004. — № 3. — С. 53—59.
2. Пасхавер Б. Рентабельность агросферы: проблемы стабильности // Экономика Украины. — 2004. — № 2. — С. 73—82.
3. Захарін С. В. Удосконалення інвестиційної та інноваційної сфер діяльності в аграрному секторі економіки України / С.В.Захарін // Проблеми науки. — 2006. — № 1. — С. 38—43.

УДК 339.72

М. В. Литвин, викл. кафедри міжнародних фінансів
Дніпропетровського національного
університету ім. О. Гончара

СТРУКТУРНА ПЕРЕБУДОВА БАНКІВ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ

У національній економіці банківська система відіграє провідну роль, оскільки контролює її основні грошові потоки. За відповідної грошової та інвестиційної політики і необхідного правового, нормативного та інформаційного забезпечення ці грошові потоки можна спрямувати в інвестиційне русло для прискорення розбудови ринкових відносин. Із зменшенням обсягів бюджетного фінансування економіки України зростає роль банківських інвестицій у забезпеченні глибоких структурних перетворень, а банківської системи — у здійсненні великомасштабних інвестицій у виробничу сферу.